

Pogovor z gosti v studiu o zadnjih poskusih države in sindikatov, da bi preprečili prodajo Mercatorja Agrokorju

TV SLOVENIJA 1, 16. 12. 2011, ODMEVI, 22:06

SLAVKO BOBOVNIK: Potem, ko so pred meseci svoje pomisleke glede prodaje Mercatorja hrvaški družbi Agrokor izrazili kmetje in drugi dobavitelji, so se včeraj oglasili sindikalisti in danes predstavniki finančnega ministrstva. Oboji prodaji nasprotujejo. Na finančnem ministrstvu govorijo celo o sovražnem prevzemu. Dodatne podatke je zahteval tudi Urad za varstvo konkurence.

FLORJAN ZUPAN: Agrokor obljublja, da Mercatorja ne bo izčrpaval; v transakciji bo največ tretjino dolga, vsak odpuščen delavec bo dobil 15 tisoč evrov in trimesečno odpravnino, v treh letih bodo zvišali plače, pet let bodo ohranili blagovno znamko, pogodb z dobavitelji ne bodo spreminjali tri leta. Kot je včeraj v Odmevih pojasnjeval član uprave Ivan Crnjac, imajo zagotovljen tudi denar.

IVAN CRNJAC (član uprave Agrokorja, včeraj): Denar prihaja od naših partnerjev, ki skupaj z nami vlagajo v nakup Mercatorja. Skupaj to znaša več kot 600 milijonov evrov. Celoten nakup bo financiran predvsem iz lastnega kapitala.

ZUPAN: Iz finančnega ministrstva medtem sporočajo, da EBRD še ni sprejela odločitve o financiranju projekta. Če bo do tega prišlo, pa bo Slovenija uradno izrazila nasprotovanje. Kot pravijo, bi imel tak prevzem velike negativne posledice za gospodarstvo. Dvom v plačilno sposobnost Agrokorja pa je včeraj izrekel tudi kmetijski minister.

DEJAN ŽIDAN (minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano): Kaj je prodajalcu, da prodaja neko zelo veliko premoženje, če ve, da je kupec brez denarja?

ZUPAN: Predstavnica finančnega svetovalca Mercatorja Cvetka Selšek pa je za STA povedala, da ni seznanjena z namero o podpisu pogodbe z Agrokorjem prihodnji teden. Danes se je oglasil še varuh konkurence, ki bo pred izdajo odločbe zahteval še dodatne podatke.

DAMIJAN MATIČIČ (direktor Urada za varstvo konkurence): Urad je pridobil določene podatke od samega priglasitelja, oziroma priglasitelj je določene podatke posredoval uradu. Prav tako je urad pridobil podatke od potencialno prevzetega podjetja in sicer bo pridobil podatke najverjetneje še od konkurentov in pa od dobaviteljev.

ZUPAN: Na popoldanskem sprejemu za novinarje se je Žiga Debeljak izognil vsem vprašanjem o prevzemu, vendar skrbnemu pregledu po podpisu pogodbe ne bo mogel več nasprotovati. Kot navajajo Finance, naj bi bila pogodba podpisana v sredo, torej dan po sindikalnem protestu. Agrokor za delnico še vedno ponuja 221 evrov. Danes se je tečaj na borzi zvišal za 5 odstotkov na 161 evrov.

BOBOVNIK: Temo nadaljujemo, tokrat s tremi gosti. Marko Golob prihaja iz Agencije za upravljanje kapitalskih naložb in je – kaj, za ali proti prodaji?

MARKO GOLOB (Agencija za upravljanje kapitalskih naložb): Trenutno proti.

BOBOVNIK: Gospod Bogomir Kovač, Ekonomska fakulteta. Prodati ali ne?

DR. BOGOMIR KOVAČ (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani): Mislim, da bo najbrž treba prodati.

BOBOVNIK: Prodati. In naposled Andraž Grahek, ki dela v KD Skladih. Še vaše mnenje o tem, ali Mercator prodati Agrokorju?

ANDRAŽ GRAHEK (KD Skladi): Mislim da.

BOBOVNIK: Dva proti ena torej. Gospod Golob, kaj pravite?

GOLOB: No, to, mislim, to razmerje nikakor ne prejudicira končnega rezultata.

BOBOVNIK: To je res, to je dogovor med kupcem in prodajalcem, ampak zakaj po vašem ne prodati?

GOLOB: Mislim, da prodaja Mercatorja v tem trenutku predvsem ni dobra za banko. Mislim, da je odločitev za prodajo izrazito kratkoročna in ne upošteva dolgoročnih interesov banke, predvsem. Da ne govorim o nekih drugih aspektih, širših.

BOBOVNIK: Kaj pa naj banka stori s tem deležem? Naj ga upravlja? Banka vendarle ni kvalificirana za takšno...

GOLOB: No, zakaj pa ne? To je premoženje, ki prinaša dostojne donose, ki so primerljivi z donosi njihovega kreditnega portfelja. To nikakor ni premoženje, ki je tudi nekje v vrsti za prodajo, kot so, recimo, na stotine milijonov stanovanj, kjer prodaja poteka izredno počasi, ravno tako ni to premoženje, za razliko od nekih drugih kapitalskih naložb, ki donosa ne prinašajo. Mislim, da ni prva prioriteta za to banko, da prodaja Mercator v tem trenutku.

BOBOVNIK: Gospod Kovač, zakaj verjetno prodati, ste rekli?

KOVAČ: Ja, najbrž lastniki to prodajajo, ker preprosto likvidnost potrebujejo. In nihče, tudi banka, zdaj ne bi šla v to prodajo, ob vsem negativnem javnem mnenju, če v to ne bi bila prisiljena. Glejte, obe banki, tako mariborska kot ljubljanska, imata tukaj notri približno 130 milijonov in imata seveda potrebe po zagotavljanju svoje likvidnosti, predvsem pa je to, kar se tukaj dogaja vendarle, pri tej prodaji bo prišlo do poplačila. Vrsto drugih stvari je najbrž na bančni strani seveda odprtih in si očitno tega ne more zagotoviti. Zato, po mojem mnenju, je njihova poslovna presoja, da gredo v prodajo.

BOBOVNIK: Sem prav razumel, preprosto si ne morejo privoščiti...

KOVAČ: Ne morejo si privoščiti, ne.

BOBOVNIK: ... ne prodaje?

KOVAČ: Najbrž ne. Ker sicer...

GOLOB: To ni res.

KOVAČ: Ja, jaz si ne znam poslovno drugače zamišljati, da bi nekdo seveda tvegala, recimo, negativno javno mnenje pri, recimo, komercialni banki, če v to tako ali drugače poslovno ne bi bil prisiljen. Ker mislim, da so najbrž v to poslovno prisiljeni.

BOBOVNIK: Poglejte, gospod Grahek, zdaj se seveda dobavitelji bojijo trganja teh dobavnih verig, sindikalisti se bojijo za delovna mesta. Oboje je verjetno realno pričakovati, če govorimo o nekih sinergijah, ki naj bi se pojavile znotraj tega?

GRAHEK: Ja, zagotovo so to neka tveganja, ki jih je potrebno mogoče upoštevati, če ste seveda dobavitelj. Mislim, da je tukaj Agrokor dal določene zaveze, ponudil določeno rešitev. Vsak dobavitelj bo moral pač s tem živeti, ali je to dovolj ali ne... Zelo težko pričakuje, da bo vplival na sam iztek pogajanj in da bodo šla pogajanja v njegovo smer in da bodo njegovim pričakovanjem ustrezni. Tako da v bistvu... Nekaj je ponujeno. Ali je to dovolj ali ni, to pa je težko presoditi.

BOBOVNIK: Kdo bi to lahko presodil? To ljudi zanima, tudi dobavitelje in tudi zaposlene. Najbolj.

GRAHEK: Ja, meni je zelo zanimivo, da so dobavitelji izjemno tihi. Dobavitelji so skozi cel proces, čeprav se z njimi operira kot z nekim nacionalnim tkivom, ki je ogroženo, ves čas tihi.

BOBOVNIK: Ampak minister za kmetijstvo je zelo glasen.

GRAHEK: Minister za kmetijstvo ni dobavitelj Mercatorja. Minister za kmetijstvo pač ima določene svoje poglede, to je potrebno vedeti. Tako da, rad bi slišal od nekega večjega dobavitelja, ki dobavlja Mercatorju, kako gleda na te zaveze in kakšno je njihovo mnenje. To bi bilo zanimivo slišati in vedeti, ali se jim zdi to dovolj. Je pa tudi absurdno pričakovati, da bo nekdo imel večno obljubljenice police v neki trgovski verigi, ki mora delovati na trgu in tudi zagotavljati portfoljo nekih izdelkov samim uporabnikom.

BOBOVNIK: Če je, gospod Golob, za banke Mercator tako dobra naložba, zakaj pa vaša agencija ne svetuje nekaterim podjetjem, naj kupijo delnice Mercatorja? To bi bila boljša naložba, se mi zdi, kot Nova kreditna banka Maribor.

GOLOB: Glejte, mi enostavno uporabljamo ta ukrep za določene posebne primere. V tem primeru, namreč v primeru Ljubljanske banke... Namreč, ne gre za vzroke, ki jih je dr. Kovač navedel. Ljubljanska banka ima rekordno likvidnost in še boljšo solventnost v tem trenutku, tako da bi bil to razlog za prodajo, to ne drži. Verjetno dr. Kovač misli na kapitalsko ustreznost, kapitalska ustreznost pa se da dosežati tudi na druge načine.

BOBOVNIK: Tako, da ljudje prenesemo svoj denar, ne vem kolikič že, v to banko?

GOLOB: Ne, ne, tako da...

BOBOVNIK: Ampak?

GOLOB: So tudi drugi ukrepi, ki jih ta banka lahko naredi. Dezinvestiranje je eno izmed njih. Vprašanje pa je, a je dezinvestiranje Mercatorja najbolj ustrezna, najbolj ustrezna poteza. Mislim, da ne.

BOBOVNIK: Poglejte, danes je bila cena delnice na borzi, zdi se mi, da smo slišali 161 evrov, Agrokor ponuja 221. Na prvi pogled se zdi zelo dobra cena?

GOLOB: Samo na prvi pogled. Ko bi naredili še drugi in tretji, bi ugotovili, da je skupen strošek te prodaje bistveno večji. Po ocenah kmetijskega ministrstva bi bil upad prodaje slovenskih proizvajalcev približno 240 milijonov oziroma 12 procentov skupnih prihodkov. Mi menimo, da bi mogoče prodaja bila smiselna v neki drugi konstalaciji, z nekimi drugimi kupci, mislimo pa, da je struktura Agrokorja verjetno najbolj neugodna struktura kupca, kot si ga lahko zamišljamo.

BOBOVNIK: Se mi zdi, da je tu srž problema. Prodaja nekemu drugemu kupcu bi bila boljša?

GOLOB: Verjetno, da.

BOBOVNIK: Za isto ceno?

GOLOB: Ne bom špekuliral o ceni zdaj. Govorim o strukturi, ki s sabo lahko prinese izjemno velike negativne vplive. Poglejte; ali bo Agrokor dajal prednost pri prodaji, oziroma skupaj ta družba Mercator – Konzum in tako naprej, Piku Vrbovac, ki dela z nekimi 50–posto kapacitetami, ali bo dal Mesninam dežele Kranjske? Ali pa Krasu. Takih primerov imate cel kup. Mi nimamo tukaj nekega nevtralnega trgovca, ki bi izbiral, ampak ima še nekaj drugega.

BOBOVNIK: In če bi ta kupec bil Francoz ali pa Nmec, bi se obnašal boljše, mislite?

GOLOB: Glejte, ne bom govoril o Francozu ali Nemcu, govoril bom o strukturi, ali gre za klasičnega trgovca ali gre za vertikalni koncern.

BOBOVNIK: Gospod Kovač?

KOVAČ: Glejte, vse te razprave so sicer lahko zelo zanimive, so lahko povezane z najrazličnejimi, tudi poslovnimi pogledi na različne poslovne modele, agencijske poti, ampak zgodba je preprosto zapeljana. In če nihče v tem trenutku ne more zagotoviti, še enkrat ponavljam, mi imamo danes na eni strani potrebo, očitno, na strani lastnikov, da tako ali drugače prodajo svoje deleže in imamo na drugi strani neko očitno zavezo kupca, da glede na tržni položaj z dovolj dobro prevzemno premijo seveda pride in da trenutno, po tistem, kar je možno seveda prečitati v časopisih, približno tri leta jamči, da se seveda ne bo nič kaj dosti spremenilo. Ta tri leta, da smo se razumeli, nič ne pomenijo, kajti vsak kupec, ki bi prišel, ki ne bi bil čisto portfeljski, ampak bi dejansko vsebinsko pristopal, tri leta pravzaprav potrebuje za to, da bi tako ali drugače preučil in tudi videl, kako urediti procese. Pomeni, imamo torej neko varščino za tri leta, da se zgodbe preprosto ne spreminjajo v bistveni meri in da imajo vsi akterji možnost prilagajanja, imamo pa trenutno očitno neko potrebo – pazite, tukaj je v igri približno 400, 500 milijonov; 300 recimo samo tako ali drugače vezano na pivovarno z dvema družbama in recimo, na dve banki. 300 milijonov. Ta dva, tri, štiri podjetja, družbe, teh 300 milijonov po mojem mnenju krvavo potrebujejo.

BOBOVNIK: Kaj pa, gospod Kovač...

KOVAČ: In to je tisto, kar seveda želijo v tem hipu napraviti.

BOBOVNIK: Gospod Kovač, še to mi razložite, prosim. Slišala sva, da naj bi bila Ljubljanska banka, če govorimo o tej banki, rekordno likvidnostna, solventna?

KOVAČ: Veste, če so v tem hipu po vašem mnenju banke v tako sijajni situaciji, potem bi bil jaz seveda zelo vesel in potem bi se vprašal, kaj je res narobe nekje na drugi strani. Osebnostno mislim, da seveda ni temu tako. Se strinjamo, mi s tem rešujemo in kapitalno ustreznost in seveda drugi problem, likvidnosti in solventnosti. Ampak očitno, še enkrat pravim, očitno je interes lastnikov, da enkrat s to pogodbo končajo. In mislim, da mi nimamo s tem, da bomo mogoče mesec, dva, tri, še pet, šest, zadeve pravzaprav prolongirali, ne bomo s tem rešili ničesar. Kvečjemu poslabšujemo pozicijo vseh tistih, ki so trenutno ogroženi.

BOBOVNIK: A se mi gredo s temi mnenji okoli prodati – ne prodati zdaj spet neko novo obliko nacionalnega interesa?

GRAHEK: Nedvomno. To je jasno. Ko finančno ministrstvo reče, da bo EBRD–ju pač probalo preprečiti financiranje sovražnega prevzema, meni to sodi v klasične učbenike, recimo temu, ha, nacionalne politike, protekcionizma kaj ne in kaj ja. Tukaj so neka pravila. Finančno ministrstvo ne more EBRD–ju nalagati, kaj bo EBRD naredil ali ne. Je pa tukaj, so institucije države, ki morajo poskrbeti, da ne bodo dobavitelji izkoriščani in nekdo, ki ima pretežen položaj, tega ne bo počel. To sploh nima veze tukaj, kaj si misli minister, dobavitelj ali pa drugi. Nekdo mora ščititi šibkejšega, to je bistvo vsega. Kar se... Mogoče samo to, ker bom zelo kratek. Kar se banke tiče – likvidnost, vsi vemo, da prihaja val refinanciranja v letu 2012, pri NLB–ju. In tukaj v bistvu... Ena stvar je likvidnost. Likvidnost je danes lahko tukaj, ko bodo zapadala posojila, jih bo treba vračati nazaj in bilančna vsota NLB–ja se krči že dve leti, zato tudi ni kreditiranja. Likvidnost je samo infuzija. Če sistem ni zdrav, če ni kapitala, da bo lahko banka kreditirala, ne more rasti in zahteve samo še rastejo. Vse banke – še to, zadnja stvar – počnejo to, kar počne NLB danes: prodajo, se izfakturirajo bližnje knjigovodske vrednosti in iščejo dodatne vire, če ni dovolj v dokapitalizacijah. Največje banke v Evropi.

BOBOVNIK: Glejte, gospod...

KOVAČ: Nekdo mora stopiti na to mesto, če želi drugačno opcijo, kot je, recimo, prodaja. Žal.

BOBOVNIK: Poglejte, gospod Golob, vi danes zvenite zelo, bi človek rekel, samozavestno. Ampak vi ste državna agencija, Nova Ljubljanska banka je državna banka, še zaenkrat. Pa zakaj, za božjo voljo, se ne zmenite prej? Osmi poskus, mislim da, prodaje Mercatorja je to v tem trenutku, ki bo, zgleđa, spet splaval po vodi.

GOLOB: No, glejte, vprašanje ni naslovljeno na pravega, glede na to, da agencija obstaja šele eno leto. To boste, tisti, ki so bili odgovorni, naslovili na tiste, ki so bili odgovorni...

BOBOVNIK: Ne, ne, zdaj ga naslavljam na vas. Vi ste zdaj v agenciji.

GOLOB: Poglejte, jaz sem svoje povedal. Bi pa odgovoril na vse ostale. Kar se likvidnosti tiče, Ljubljanska banka ima dovolj likvidnosti v tem trenutku, da bo svoje obveze v naslednjih dveh letih lahko poravnala. To je verjetno ena bolj likvidnih evropskih bank. Kar se tiče krvave potrebe po denarju, tudi to ne drži. A veste, ta krvava potreba po denarju je bila umetno ustvarjena v tako imenovani protitajkunski gonji. Slovenci smo namreč tajkunom firme vzeli tako, da smo jih uničili, s tem pa naredili še desetkrat večjo škodo v bankah, popolnoma brez potrebe. Tudi danes ne vidim nobene potrebe, da je Pivovarna Laško v takem stanju, kot je. Z denarnim tokom, ki ga ustvarja Pivovarna Laško, ni po mojem mnenju, kot, bom rekel, bivšem finančnim direktorjem z 20–letnim stažem v štirih multinacionalkah, nobenega razloga, zakaj krediti Pivovarni Laško niso podaljšani. In če bi se ti normalno podaljšali, danes krize, Mercatorja, vsega tega ne bi bilo.

BOBOVNIK: Če vas človek posluša, misli, da živi v nekem drugem času. Je pa res to, gospod Kovač, da denar, da kupnina ne bi prav hitro priromala na račune prodajalcev, ne?

KOVAČ: No, to je definitivno res, kajti treba se je zavedati, da je tak postopek seveda, traja kar precej časa, še zlasti, ker je zdaj tukaj, na samem izhodišču še cel kup dodatnih ovir, ki so se z najrazličnejšimi stališči, od uprave recimo do seveda lastnikov. Skratka tukaj je veliko akterjev. Tudi to, kar je zdaj, recimo zadnja izjava finančnega ministrstva, kaže pravzaprav na to, da mi teh zгодb pravzaprav ne želimo končati.

Ampak jaz bom še enkrat poudaril, pogledajte, jaz verjamem v legitimne interese poslovnih okolij, ker oni najbrž te interese najboljše poznajo. Če so se torej odločili, in to že šestič, sedmič, osmič v zaporedju, da to potrebujejo, potem za božjo voljo, moramo te zadeve spoštovati. Ni druge čarobne palice. Če pa jo kdo ima, potem pa naj pravzaprav intervenira. In zdaj, ali so to banke, ki navidezno sicer naj bi imele to možnost, ampak se očitno odločajo drugače. Se pravi, njihova presoja, presoja vodstva banke, je drugačna torej kot, recimo, vaša presoja. Mi pa zdaj lahko imamo zelo različne presoje, ko bi gledali, recimo, bilance in tako dalje. Ampak jaz še zmeraj verjamem menedžerskim vodstvom. Ali jih pa zamenjajmo. BOBOVNIK: **Mali delničarji** pravijo, naj kupi država. V enem stavku, so to pobožne želje ali bi bilo to vendarle mogoče? GRAHEK: Oh, jaz mislim, da to ni popolnoma nič izključeno. To smo gledali 15 let, zadnjih, skozi čase tranzicije. Država je večno uporabljala mehanizem, kjer je kupila manj kot četrtno, izigravala prevzemni prag... Mislim, da če se vrnemo nazaj na te vzorce delovanja, bomo se pač vrnili nazaj na neko našo folkloro kapitalskega trga in tudi vsem povedali, kakšna država smo. BOBOVNIK: Dobro. V sredo bomo menda doživeli epilog tudi našega nocojšnjega pogovora. Hvala lepa, da ste pojasnjevali in da ste prišli.